

Layihənin istiqaməti: Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

№ 190 (1798) 13 oktyabr 2018-ci il

(əvvəli ötən sayımızda)

Naxçıvan şərqin qapısı olmaqla yanaşı, həm də qədim mədəniyyət beşiyi, tarixi kitabələrin tapıldığı coğrafi ərazidir. Bax, bu mənada məsələyə yanaşanda məlum olur ki, bu gün tarixçilərin böyük maraqla təsdiq etdikləri və özündə minilliklərin sirlərini saxlayan abidələrimiz həqiqətən də çox böyük bir mədəniyyətin göstəricisidir. Həmin böyük mədəniyyətin göstəricilərindən sayılan imamzadələr barəsində fikirlərimizi davam etdirərkən vurğulamaq yerinə düşər ki, Naxçıvan ərazisində bu gün də müqəddəs ünvənlərdən sayılan imamzadələrdən

Bu kompleksin hündürlüyü isə 4,5 metr olan türbə və 6 metr hündürlüyü olan gümbəzlə hesablanır. Təqdim olunan ölçü vahidlərindən də görünüyü kimi, Nəhrəm imamzadəsi çox möhtəşəmdir və bu imamzadənin içərisində də bir qəbir var. Doğrudur, bütün axtarışlara, araşdırmalara baxmayaraq, üzərində heç bir yazı və fərqləndirici işarələr olmayan bu qəbrin kimə məxsus olduğunu bu günədək müəyyən etmək mümkün olmayıb. Çünki vurğuladığımız və araşdırmaçıların gəldiyi nəticə bundan ibarətdir ki, bu qəbirlə bağlı heç bir daş kitabə yoxdur. Yalnız bu qəbrin kimə aid olması ilə bağlı nəhrəmlilərin bəziləri arasında mövcud olan bilgilərə istinad

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA
KÜTLƏVİ İNFORMASIYA VASİTƏLƏRİNİN
İNKİŞAFINA DÖVLƏT DƏSTƏYİ FONDUNUN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

TARİXİMİZDƏKİ İMAMZADƏLƏR

biri Muxtar Respublikanın Babək rayonunun Nəhrəm kəndindədir.

Nəhrəm imamzadəsi barəsində danışarkən öncədən vurğuladığımız araşdırmaya da diqqət yetirməli oluruq.

Yeni tarix üzrə fəlsəfə doktoru İlham Əliyevin verdiyi informasiyalara görə, bu tarixi abidə ilk öncə AMEA-nın müxbir üzvü F.Səfərlinin tədqiqatları nəticəsində daha geniş ictimai arenaya çıxmışdır.

Həmin araşdırmalardan məlum olmuşdu ki, Nəhrəm imamzadəsi də Naxçıvanda mövcud olan inşa olunma tarixi səfəvi şahı II Təhmasibin dövrünə gedib çıxan bu tarixi abidələrlə həmyaşıddır. Yeni onların inşa olunma zamanı eynidir.

Mənbələrin verdiyi bilgidən çıxış edərək deyə bilərik ki, Nəhrəm kənd qəbiristanlığındakı bu imamzadə kompleksi məzarlığın mərkəzində yerləşir və kompleksin əsas tikilisinin eni 8, uzunluğu 9,5 metrdir.

etmək mümkündür. Nəhrəm sakinləri həmin imamzadə ilə bağlı belə bir fikir söyləyirlər ki, "bu məzar yeddincə imam Museyi-Kazımın oğlu seyid əqilə məxsusdur. O da Addasilərin zülmündən qaçaraq bölgənin bu iri yaşayış yerinə pənah gətirmiş, burada əhali arasında bir imam övladı kimi böyük hörmət qazanmış və ölümündən sonra qəbiri üzərində türbə inşa edilmişdir".

Tarix üzrə fəlsəfə doktoru İlham Əliyevin gəldiyi qənaətə görə, məhz türbənin kimə aid olduğunu yalnız bu cür təxmin etmək mümkündür. Ümumiyyətlə isə alimin sözlərinə görə, "Seyid Əqilin qardaş və bacıları da Azərbaycanda və qonşu ölkədə dəfn olunmuşdu.

Belə ki, onun qardaşları Səfi (Səfəfən) Ordubad rayonunun Düylün kəndində, İbrahim Şərrur rayonunun Xanlıqlar kəndində, Əhməd Zəngəzur mahalının Mehri rayonunun Buğcar kəndində, Nasım Təbriz şəhəri yaxınlığının

dakı Sofyan qəsəbəsində, bacıları Hökümə xanım Abşeron rayonundakı Şıx kəndində, Rübabə xanım isə İraq ərazisində dəfn olunmuşdur".

Verilən məlumatlardan da göründüyü kimi, xalqın inancına görə, müqəddəslərdən sayılan bu seyid nəslinin bir nümayəndəsinin dəfn olduğu Nəhrəm imamzadəsi həm inanc baxımından, həm də arxitektura baxımından çox önəmlidir.

Ona görə də yerli əhali, eləcə də yaxın-uzaq bölgələrdən bu müqəddəs ünvana ziyarətə gəlirlər. Məhz bu səbəbdən də diqqət mərkəzində olan Nəhrəm imamzadəsinin ümumi kompleksini araşdırmaq zərurətə çevrilmişdir.

Aparılan tədqiqat işləri zamanı məlum olmuşdur ki, İmamzadənin türbəsi və onun binaları, eləcə də məscid, təkyə və sairənin heç birinin kitabəsi bizim dövrümüze gəlib çatmamışdı. Sadəcə, türbənin daxili divarlarında dini məzmunlu sözlər yazılmışdır. Həmin yazıları da əvvəldə söylədiyimiz kimi, AMEA-nın müxbir üzvü, professor F.Səfərli araşdırmış və belə nəticəyə gəlmişdir ki, imamzadənin divarlarına yazılmış həmin yazıda Hicri-qəməri tarixilə 1138-ci il (Miladi tarixilə 1725-ci il) Mehdi adlı xəttat tərəfindən qeydlər aparıldığı göstərilir.

Onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, bu imamzadədən ötən əsrin 1951-1993-cü illərində, eləcə də içərisində yaşadığımız əsrin 2006-2007-ci illərində təmir-bərpa işləri aparılmışdır. Aparılan həmin təmir-bərpa işləri zamanı Nəhrəm imamzadəsində müəyyən tikinti işləri görülmüşdür. Yeni imamzadənin eyvanı hörülərək dəhlizə çevrilmişdir. bu da ibadətə gələnlər üçün müəyyən şəraitin yaradılması

deməkdir. Eləcə də binanın qərb tərəfindən düzbucaqlı formada məscid və qoşa minarə əlavə olunmuşdur. Məhz bu görülən təmir-bərpa işlərindən sonra bismiş kərpiclə inşa olunmuş bina kompleks halına salınmışdır. Bunu xüsusi vurğulamaqda məqsədimiz odur ki, bugünkü Nəhrəm imamzadəsinin görünüşü onun ilk görünüşüylə eynilik təşkil etmir.

Naxçıvan ərazisində mövcud olan digər imamzadə isə Muxtar Respublikanın başqa bir bölgəsində, yəni Şərur rayonunun Xanlıqlar kəndində yerləşir.

Ümumiyyətlə, Şərur rayonu ərazisi də Naxçıvanın digər bölgələri kimi qədim mədəniyyət, tarix nümunələri ilə zəngindir.

Məhz bu zənginliyin bir göstəricisi də rayonun Xanlıqlar kəndindəki Parçı imamzadəsidir. Burada maraqlı doğuran məqamlardan biri də Parçı imamzadəsinin adıyla bağlıdır.

Çünki biz təqdim edəndə vurğuladıq ki, Parçı imamzadəsi Şərur rayonunun Xanlıqlar kəndində yerləşir. Deməli, onda məntiqə məsələyə yanaşsaq, "Parçı" sözünün hardan qaynaqlandığına, nəyə işarə edildiyinə diqqət ayırmalıyıq. Məhz biz də məsələnin daha ətraflı tədqiqatı üçün vurğuladığımız məqamı xüsusi qabartmağa çalışırıq.

Əldə etdiyimiz məlumatlara istinad edərək deyə bilərik ki, əslində bu imamzadə ötən əsrin əvvəllərində Xanlıqlar kəndilə Parçı kəndini birləşdirən bir ərazidə inşa olunub. Yəni coğrafi baxımdan iki kəndin birləşən nöqtəsində yerləşir Parçı imamzadəsi.

(Ardı var)

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

